

Naprapathögskolan
Kräfriket 23 A
114 19 Stockholm
SWEDEN

Naprapati

Naprapati definieras som ett system för specifik undersökning, diagnostik, manuell behandling och rehabilitering av smärta och dysfunktion i rörelse- och stödjeorganen. Den naprapatiska manuella terapin syftar till att återskapa funktion och minska smärta i det neuromuskuloskeletala systemet genom att påverka strukturer i och omkring ryggraden och andra leder. (*Skilgate E, Arvidsson J, Hilborn A, Ekström C, Mattsson-Coll A., Naprapatins grunder, Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-05408-7*)

Legitimation och skyddad yrkestitel för naprapater i Sverige

Legitimation för naprapater infördes i Sverige genom riksdagsbeslut 1994 och sedan 2006 är ”naprapat” en skyddad yrkestitel. Det innebär att naprapater lyder under Hälso- och sjukvårdslagen, står under Socialstyrelsens tillsyn samt att endast den som har legitimation, särskilt förordnande eller genomgår föreskriven praktiktjänstgöring, får kalla sig naprapat.

Bestämmelser om legitimation, ensamrätt till yrke, skyddad yrkestitel och skyddad specialistbeteckning för naprapater finns från och med 1 januari 2011 i Patientsäkerhetslagen (2010:659). Enligt 3 kap 7 § i Patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) krävs för legitimation som naprapat fullgjord naprapatutbildning om minst fyra år samt ett års praktisk tjänstgöring.

Även de finska naprapaterna har sedan 1994 en auktorisation som motsvarar den svenska legitimationen och sedan 2002 finns också en statlig naprapatutbildning vid South-Eastern University of Applied Science, XAMK, Kotka Finland. Den finska naprapatutbildningen bygger på den svenska och är grundad och drivs av naprapater med bakgrund från den svenska naprapatutbildningen.

När beslutet om legitimation för naprapater togs i riksdagen gav man därigenom sitt erkännande till yrkesgruppen och vårdformen och legitimerade naprapater lyder därefter under samma lagar som övrig hälso- och sjukvårdspersonal. Patienterna får även en kvalitetssignal om den enskilda naprapatens kunskaper och lämplighet för yrket. Legitimationen gav grundförutsättningar för ett ökat samarbete mellan naprapater och t.ex. vårdcentraler och ortopedmottagningar. Den praktiktjänstgöring som utexaminerade naprapater gör inom offentligvården, bidrar till ökade kontakter med övriga yrkesgrupper vilket i slutändan gagnar patienten.

Utöver individuella vårdavtal finns även andra exempel på naprapati i landstingsregi. I såväl Region Skåne som i Stockholms Läns Landsting är naprapatin en del av vårdvalet och här finns både naprapater anställda på vårdcentraler och naprapater som underleverantörer till vårdcentraler och husläkare.

Sveriges ca 1 200 naprapater utför årligen 1,5 miljoner behandlingar och möter ca 450 000 patienter, vilket vittnar om att det finns ett behov av den kompetens naprapaterna tillför. Legitimerade naprapater är idag en del av den svenska hälso- och sjukvården, vilket bidrar till att ge befolkningen god hälsa och vård på lika villkor vilket hälso- och sjukvårdslagen föreskriver.

Sedan våren 2006 är yrkestiteln naprapat skyddad i lag. Endast den som är legitimerad naprapat, får använda titeln. Undantag görs för den som tagit naprapatexamen och genomgår sin obligatoriska praktiktjänstgöring, som ligger till grund för att senare kunna ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen. Skyddet av yrkestiteln ökar säkerheten för patienten.

Den svenska naprapatutbildningen

Naprapatprogrammet vid Naprapathögskolan i Stockholm är en fyraårig högskoleutbildning som leder till naprapatexamen. Den svenska staten har sedan 1994 fastslagit att examen från Naprapathögskolan är av sådan kvalitet att den kan ligga till grund för legitimation från Socialstyrelsen. Detta möjliggör för naprapater att verka inom den allmänna hälso- och sjukvården i Sverige och främjar patientsäkerheten.

Naprapathögskolan är en privat högskola grundad 1970 och ställd under statlig tillsyn enligt tillsynsbeslut 1997 och 1999. Naprapathögskolan är idag den största högskolan i Norden inom manuell medicin med ca 400 studenter, varav omkring en tredjedel är från Norge. Högskolans vision är att vara en världsledande utbildning inom manuell medicin, stödja och bedriva forskning inom manuell medicin av hög internationell kvalitet samt att befästa och utveckla naprapatens roll i samhället (Bilaga Forskning och utveckling).

Utöver det legitimationsgrundande naprapatprogrammet har Socialstyrelsen gett Naprapathögskolan i uppdrag att anordna kunskaps- och lämplighetsprov för ansökan om svensk legitimation för naprapater med utbildning från länder både i och utanför EU/EES (Bilaga Kunskaps- och lämplighetsprov).

I Norden finns, förutom Naprapathögskolan i Stockholm, ytterligare en naprapatutbildning vid South-Eastern University of Applied Science, XAMK, Kotka Finland.

Naprapathögskolans status

Naprapatexamen erhålls efter fyra års heltidsstudier på naprapatprogrammet vid Naprapathögskolan och är ett krav för att få genomföra i Sverige föreskriven legitimationstjänstgöring och ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen. Naprapatexamen har utbildningskod 880 i Socialstyrelsens register över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal (Bilaga HoSp). Enligt ISCED 2011 placeras Naprapatexamen på nivå 7, kategori 75 "Master's or equivalent level, professional" och underkategori 750. För mer information se Bilaga "Implementering av ISCED 2011 i Utbildningsregistret" från Statistiska Centralbyrån samt Bilaga "International standard classification of education ISCED 2011" från UNESCO.

Naprapathögskolans studenter har rätt till studiemedel genom särskilt tillstånd av regeringen och reglerat i Studiestödsförordningen (2000:655). Rätten till studiemedel innebär att Naprapathögskolans studenter uppstår studiebidrag och studielån samt dessutom har möjlighet att ansöka om merkostnadslån via Centrala studiestödsnämnden, CSN, merkostnadslånet täcker större delen av undervisningsavgiften. De nordiska myndigheterna samarbetar i studiemedelsfrågor och studenter från hela Norden har därmed rätt att söka studiemedel för studier vid Naprapathögskolan.

Mer information om utbildningens innehåll och upplägg återfinns i det Diploma Supplement som, jämte slutbetyg och examensbevis, utfärdas till examinerade studenter (Bilaga Diploma Supplement).

Naprapatprogrammet

Naprapatprogrammet vid Naprapathögskolan har som målsättning att utbilda naprapater med goda medicinska kunskaper i allmänhet och djupa kunskaper om det neuromuskuloskeletala systemet i synnerhet. Utbildningen skall ge grundläggande färdigheter för naprapatyrket, förmedla ett kritiskt och vetenskapligt tänkande samt kommunikativ förmåga och självinsikt. Den examinerade naprapaten skall ha utvecklat ett förhållningssätt med intresse och respekt för sina medmänniskor och en förmåga att tillämpa detta förhållningssätt i sitt yrkesutövande. Den examinerade naprapaten skall även ha förvärvat förmågan att ta ansvar för den vård han eller hon initierat, såväl självständigt som i samverkan med andra yrkeskategorier. Den studerande tränas därför att på ett tidigt stadium i utbildningen visa förståelse för områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt att se sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen (Bilaga Utbildningsplan).

Utbildningen omfattar totalt motsvarande 240 högskolepoäng fördelade på 8 terminer, varav kurser inom huvudområdet naprapati utgör mer än hälften (Bilaga Studieplan). Kurserna på naprapatprogrammet är indelade i sex ämnesblock (Bilaga Ämnesblocksbeskrivning) vilka leds av disputerade ämnesföreträdare. Flertalet ämnesföreträdare är även medlemmar av Naprapathögskolans Vetenskapliga Råd, NVR. Programmet består av en bred grundutbildning inom anatomi, fysiologi och medicin integrerat med naprapati. Studierna utgår från ett biopsykosocialt och epidemiologiskt perspektiv på hälsa och livsstil. (Bilaga Kursplaner).

Naprapatprogrammet använder studentaktiverande pedagogiska metoder som uppmuntrar till självständighet och livslångt lärande samt vetenskapligt och kritiskt tänkande. Den pedagogiska profilen utmärks av integrationen mellan teoretisk, praktisk och klinisk undervisning (Bilaga Pedagogisk profil). I samtliga delar av naprapatprogrammet praktiseras ett problembaserat sätt att undervisa vilket ger den examinerade naprapaten kompetens att hantera komplexa patientsituationer.

Kurserna på naprapatprogrammet ges på två nivåer, grundnivå, huvudsakligen termin 1-6 och avancerad nivå, huvudsakligen termin 7-8. Progressen i respektive ämnesblock säkerställs genom att kurserna på såväl grundnivån som den avancerade nivån innehåller fördjupningsmoment. I huvudämnet naprapati och delar av andra ämnesblock är studierna organiserade så att kunskaper från en termin ligger till grund för nästkommande termin.

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) inleds under termin 2 och syftar till att omsätta teori i praktisk tillämpning. Detta görs vid Naprapathögskolans klinik, där studenterna tar emot egna patienter under sakkunnig handledning av yrkeserfarna legitimerade naprapater. Stor vikt läggs vid att integrera teoretiska och praktiska moment samt att skapa förståelse för att ett biopsykosocialt synsätt är avgörande i patientkontakten. Dessutom ges studentens personliga och professionella utveckling stort utrymme. Naprapathögskolans klinik är den största i sitt slag med ca 40 000 utförda behandlingar per år och är registrerad i Vårdgivarregistret och följer samtliga lagar och förordningar som gäller för legitimerad vårdpersonal (Bilaga Organisation). Det kliniska arbetet inom VFU utgår från evidensbaserad vård där kliniska beslut baseras på en kombination av senaste vetenskapliga evidens, kliniskt kunnande samt patientens unika situation och önskemål.

Forskning och Utveckling

Forskning är avgörande för kvalitetsutvecklingen av huvudämnet naprapati samt idrottsmedicin (Bilaga Forskning och Utveckling). Tidigt under grundnivån introduceras den studerande därför i kritiskt

tänkande och vetenskaplig teori och metod för att främja ett vetenskapligt förhållningssätt. Dessa kunskaper ligger sedan till grund för den C-uppsats som genomförs under termin 6-8 och som ska förbereda den blivande naprapaten att självständigt både ta del av och kritisk granska litteratur inom området. Naprapathögskolan anser att det är mycket viktigt att det är naprapater som initierar och genomför forskningen för att säkerställa att det är rätt forskningsfrågor som blir belysta. Under de senaste 10 åren har därför Naprapathögskolan genomfört omfattande satsningar på forskningsanknytning och forskningsaktivitet, främst genom ett nära samarbete med Karolinska Institutet (Bilaga Forsknings-samarbete Karolinska Institutet). Vid Naprapathögskolans klinik bedrivs forskning där både studenter och lärare medverkar. De studier som genomförs vid kliniken sker bland annat i samarbete med Institutet för miljömedicin (IMM), vid Karolinska Institutet med syfte att utveckla huvudämnet naprapati. Forskningsprojekten är viktiga inslag i den del av utbildningen som skall främja ett kritiskt förhållningssätt och ger den blivande naprapaten förutsättningar att följa kunskapsutvecklingen och medverka i utvecklingen av professionen.

Strategiska satsningar

Under de senaste åren har Naprapathögskolan genomfört betydande satsningar inom framförallt följande områden: utveckling av pedagogiska moment, främjande av det vetenskapliga förhållningssättet samt samverkan kring utbildning, forskning och med övriga intressenter.

Den största strategiska satsningen inom naprapatprogrammet är den pedagogiska utvecklingen som sker kontinuerligt och innefattar utbildningens samtliga delar såsom lärarkompetens, inlärningsmoment, praktiska moment och examinationer. Merparten av högskolans lärare är forskarutbildade och för att ytterligare stärka forskningsanknytningen inom utbildningsprogrammet har även ämnesföreträdare anställts vilka samtliga är disputerade. För att ytterligare främja det vetenskapliga förhållningssättet hos studenterna har bland annat tiden för det självständiga arbetet med C-uppsatserna utökats. Dessutom baseras merparten av C-uppsatserna på material från de pågående forskningsprojekt som bedrivs vid Naprapathögskolan i samarbete med Karolinska Institutet. Naprapathögskolan har även infört möjligheten för speciellt intresserade studenter att jämte naprapatprogrammet läsa så kallade Valbara kurser i form av Forskningsspår inom naprapati respektive idrottsmedicin samt Pedagogiskt spår.

Samverkan med andra lärosäten och utbildningsinstanser är ytterligare en viktig strategisk faktor (Bilaga Samverkan). Samverkan sker via forskningsstrategiska satsningar, via utbildningsinsatser och via samverkansnätverk. Externa lärare är den vanligaste formen för samverkan inom utbildningen på grundnivå. Flertalet av de lärare som föreläser vid Naprapathögskolan är verksamma forskare vid Karolinska Institutet. Externa lärare anlitas även från Stockholms Universitet, Uppsala Universitet och Sophiahemmet Högskola. Ytterligare samverkan sker kontinuerligt med det statliga naprapatprogrammet vid South-Eastern University of Applied Science, XAMK, Kotka, Finland via lärarutbyte. Genom handledare samt examinatorer som granskar C-uppsatserna under sista året av grundutbildningen finns även samverkan med bl.a. Linköpings Universitet, Blekinge Tekniska högskolan och Mittuniversitet. Andra betydelsefulla parter i samverkansnätverket utgörs av de nordiska yrkesförbunden för naprapater, myndigheter, idrottsrörelsen, skolväsendet, intresse- och branschorganisationer, näringsliv och allmänhet.

Syftet med de strategiska satsningar är att ytterligare bidra till Naprapathögskolans övergripande målsättning; att ge den blivande naprapaten bästa tänkbara förutsättningar att kunna bidra till en förbättrad folkhälsa inom den svenska hälso- och sjukvården.